

TARTU UNIVERSITET

Filosofiska fakulteten

Institutionen för främmande språk och kulturer

Avdelningen för skandinavistik

Svenska språket och litteraturen

ETT OFÖRGLÖMLIGT BRÖLLOPSTAL

Exempel från prinsarnas bröllopstal

Bacheloruppsats av Reelee Komi

Handledare Maiu Elken

Tartu 2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	3
1.1. Syfte och frågeställning.....	4
1.2. Disposition.....	4
1.3. Material och avgränsning.....	4
1.4. Tidigare forskning.....	5
1.5. Teori.....	6
1.6. Metod.....	8
2. ANALYS.....	10
2.1. Kontext.....	10
2.2. Disposition.....	11
2.3. Argumentationsmedel.....	13
2.4. Argumentation.....	14
2.5. Stil.....	17
3. SAMMANFATTNING.....	22
4. LITTERATURLISTA.....	24
BILAGA 1.....	26
BILAGA 2.....	27
BILAGA 3.....	29
RESÜMEE.....	30

1. INLEDNING

Ett bröllop är utan tvivel en stor och emotionell händelse för alla som gifter sig, men ett kungligt bröllop är på grund av sin betydelse ännu större och ännu mer emotionellt. Det är inte meningsfullt bara för bruden, brudgummen, deras familjer och nära vänner utan också för hela nationen. Ett av de Sveriges vackra och eleganta kungliga bröllop som står länge kvar i folkets minne är bröllopet mellan Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel, vilket ägde rum den 19 juni 2010.

En riktig bröllopsfest är inte bara god mat, fina klänningar och underhållning - det är också tal. Enligt traditioner finns det många som håller tal på bröllop, men de viktigaste talen är dock tal av föräldrarna, såväl brudens som brudgummens, och kärlekstal av brudgummen. I denna uppsats koncentrerar jag mig precis på den sistnämnda typen av tal - kärlekstal.

Jag tar en lite närmare titt på det uppmärksammade brölloptal som Prins Daniel höll under sin bröllopsmiddag den 19 juni 2010. Jag analyserar mest den skrivna varianten av talet, men involverar även video för att ta med framförandet och kroppsspråket. Detta kärlekstal väckte stor uppmärksamhet, var omtyckt av många och hyllades av pressen. I Dagens Nyheters artikel (Hämtad 2015-11-01) sa Roger Lundgren, som enligt artikelns författare Amanda Billner var SVT:s kungliga expert under bröllopet, till exempel att "[b]rudparet strålade av lycka och Daniels tal till Victoria [redan] ha[de] [...] gått till historien". Samt hovexperten Sten Hedman sa till Göteborgs-Posten (Hämtad 2015-02-23) om talet att "[d]et var strålande retorik, full av personlighet". Det som gjorde temat intressant för mig och fick vilja undersöka var att nu drygt fem år efter bröllopet kommer många människor fortfarande ihåg hur han talade, vilka ord han använde eller hur Victoria satt i tårar efter talet. Alltså blev jag intresserad av vad det var som gjorde talet så lysande och oförglömligt.

Metoden jag valt att använda är klassisk retorisk analys som baserar på Maria Karlbergs och Brigitte Mrals gemensamma bok "Heder och påverkan. Att analysera modern retorik". På grund av att Prinsens tal är fint uppbyggt och framfört har det skrivits och diskuterats en del om detta. Min undersökning skiljer sig på det sättet att jag jämför hans rörande tal även med andra kungligheters tal till sin brud: Kronprins Haakon av Norge till sin Mette-Marit och Kronprins Frederik av Danmark till sin Mary. Camilla Eriksson, talsskrivare och retorikkonsult, berättade den 8 juni 2013 till Nyhetsmorgon (Hämtad

2015-02-23), som är TV4:s populära morgonprogram, att alla dessa tal på något sätt hade likadant syfte, men ändå var mycket olika när det gällde framföranden och de skrivna talen.

1.1. Syfte och frågeställning

Denna uppsats syfte är att ta reda på med hjälp av retorikens glasögon varför Prins Daniels kärlekstal blev så framgångsrikt det blev. Eftersom jag utgår från Karlbergs och Mrals bok och den klassiska retoriska analysen sätter jag i fokus just dessa frågor som grekerna redan ställde under 400-talet f.Kr. då retoriken utvecklades. Och de är: Hur blir man en god talare? Hur övertygar man människor med ord? Hur *gör* man? (Renberg 2007: 14) Bo Renberg, författare som varit inspirerad av Karlberg och Mral och skrivit en egen bok om hur man gör en retorikanalys, säger i sin bok "Retorikanalys: En introduktion" att i en retorisk analys finns det tre viktiga perspektiv: avsikten, innehållet och effekten (2007: 16). Alla dessa delar försöker jag ta upp så småningom i uppsatsen, fastän avsiktens del är svårt att analysera och göra sakliga slutsatser om för att utan att ha kontakt med Prins Daniel själv kan bara anas varför han skrivit eller sagt så han gjort.

Min frågeställning blir alltså följande:

- Vilka retoriska medel ledde till att Prins Daniels brölloptal blev utmärkt?
- Vilka är de största skillnaderna mellan Prins Daniels tal och de två andra talen av Norges och Danmarks Kronprinsar?

1.2. Disposition

Den här uppsatsen är indelad i tre större huvuddelar. I kapitel ett ges bakgrunden till uppsatsens ämnesval, samt presenteras syftet med undersökningen och frågorna som skall besvaras. Här redovisas också tidigare forskning, förklaras teorin bakom undersökningen och berättas om den metod analysen ligger på. I det andra kapitlet analyseras undersökningsmaterial enligt en klassisk retorikanalys modell, som består av sex delar. I det sista kapitlet av uppsatsen finns det en sammanfattning där det har förenats analysmodellens sista steg och bacheloruppsatsens slutsatser.

1.3. Material och avgränsning

Uppsatsens primärkälla är som sagt Prins Daniels brölloptal, vilket han höll till sin nyblivna hustru, Kronprinsessan Victoria. Talet i den skriftliga formen hämtades från den

officiella hemsidan för Kungafamiljen (www.kungahuset.se) och videoinspelningen kollades från YouTube som är den största webbplatsen med videoklipp (www.youtube.com). Therese Hansen skriver i sin C-uppsats som också handlar om Prins Daniels talekonst att hon har varit i kontakt med Kungliga Hovstaterna som har sagt att Prinsen skriver sina tal själv. Dock konstaterar hon att man inte kan vara säker på att Prinsen inte har en egen talskrivare för att det är känt att Kung Carl XVI Gustav har en. (Hansen 2012: 15) I den här uppsatsen läggs inte så mycket märke till vem som skrivit talet utan undersöks talets sändare, budskap, syfte, kontext, framställning och effekt. Analysdelen baserar sig huvudsakligen på Maria Karlbergs och Brigitte Mrals bok ”Heder och påverkan. Att analysera modern retorik”. På grund av uppsatsens begränsade omfång kommer en fördjupad analys av varken Kronprins Haakons eller Kronprins Frederiks tal göras, men några jämförelser kommer att tas upp. Och dessa tal hämtades från de norska och danska officiella hemsidorna för Kungafamiljerna (www.kongehuset.no och www.kongehuset.dk) samt videoinspelningarna av dessa igen från YouTube.

1.4. Tidigare forskning

Prins Daniel blev officiellt en del av Kungafamiljen från och med år 2010 genom att gifta sig med Kronprinsessan Victoria. Och just på bröllopet höll han sitt första officiella tal (Hansen 2012: 1). Eftersom han är en relativt ny medlem i Kungafamiljen har han inte varit föremål för många undersökningar. Detta tal blev däremot en succé och därför har det skrivits ganska många tidningsartiklar och några korta analyser på gymnasienivå kring talet, men i själva verket inte alls så många vetenskapliga undersökningar. Jag har hittat två C-uppsatser inom journalistik som på något sätt involverar också Prins Daniel, men deras syfte är dock att visa hur medierna har återgett bröllopet. ”Kärlek som statsangelägenhet” (2011) är en av de C-uppsatserna och författarna Sofia Bressler och Maria Hermansson visar där med hjälp av en kvantitativ analys hur två stora svenska tidningar, Aftonbladet och Dagens Nyheter, har behandlat bröllopet (2011: 8). Undersökningens resultat visar att Aftonbladet hade 137 texter sammanlagt som gällde bröllopet och Dagens Nyheter hade bara 48 stycken. Och den största delen av texterna var okritiska, dvs. sådana där det inte finns en kritisk attityd till kungahuset (Bressel & Hermansson 2011: 39). Författarna förklarar denna företeelse genom att säga ”[s]kulle Aftonbladet eller Dagens Nyheter förlora förtroendet från hovets eller kungafamiljens sida skulle de också kunna skära av tidningen från informationsflödet och göra så att de

inte får några intervjuer med kungafamiljen” (Bressel & Hermansson 2011: 40). Den andra uppsats jag funnit heter ”Tills media skiljer oss åt” (2011) och är skriven av Sofia Lundqvist och Marie Ericsson. Den är en studie av fyra tidningar, Aftonbladets, Svenska Dagbladets, Sydsvenska Dagbladet Snällpostens och Västerbottens Folkblads, rapportering av tre svenska kungliga bröllop, bröllopet mellan arvprinsen Gustav Adolf och prinsessan Sibylla, bröllopet mellan Kung Carl XVI Gustaf och Silvia Sommerlath samt bröllopet mellan Kronprinsessan Victoria och Daniel Westling. Resultat som kommit fram från undersökningen är att politik har påverkat mycket det som publicerats, framför allt när det gäller de två första bröllopen år 1932 och 1976, men vid Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels bröllop år 2010 är det en mer nöjesinriktad journalistik som gäller. (Lundqvist & Ericsson 2011: 2)

Inom ämnet retorik finns det en C-uppsats om Prinsens talekonst, ”Prins eller vanlig groda?”, och den är skriven år 2012 av Therese Hansen. Hon själv säger att hennes undersökning är den första som konkret gäller Daniels talekonst (Hansen 2012: 5). Författarens syfte är att få veta vad som kännetecknar Prinsens vältalighet (Hansen 2012: 2). För sina undersökningsobjekt har hon valt tre Daniels tal, två officiella och ett inofficiellt tal: bröllopstalet, talet vid Tillväxtdagarna i Göteborg 2011 och tal han höll 2010 i en kyrka i Ockelbo (Hansen 2012: 15). Det som författaren vill uppnå är att genom en jämförelse av dessa tre tal visa hur Prinsen talar, övertygar och anpassar sitt tal till situationen talen hålls i (Hansen 2012: 1). För detta har hon valt klassisk retorisk analys som baserar sig på Bo Renbergs bok, men hon använder även narrativ analys för att se vilken effekt berättelserna i talen har (Hansen 2012: 11). Det övergripande resultat som hon uppnår är att Prinsen kan anpassa sig väl efter det läge han befinner sig i (Hansen 2012: 35). Gemensamt för min och hennes undersökning är att vi båda tar en titt på Prins Daniels talekonst, men hon har valt tre olika Daniels tal för sin analys medan jag jämför Prinsens bröllopostal med två andra kungligheters bröllopostal.

1.5. Teori

Retoriken är en mycket gammal konst eller vetenskap som redan utvecklades under antiken, dvs. 400-talet f.Kr. (Johannesson 1998: 7). Karlberg och Mral säger även att ”[r]etoriska studier har varit en betydelsefull del av männens uppfostran sedan antiken och förmodligen långt före den tid vi har kunskap om” (1998: 10). Men det finns inte enbart en definition för begreppet retorik, utan det har använts många olika

begreppsförklaringar genom tiderna (Gunnarson 2012: 8). De flesta förknippar termen till talekonst och Bo Renberg säger till exempel att den är konsten att tala väl och övertyga (2007: 14). Om man slår upp ordet i Nationalencyklopedin (Hämtad 2015-03-15) står det svaret: ”retorik (grekiska *rhētorikē* (*te'chnē*), av *rhētoriko's* 'talar-', av *retor*), dels vältalighet i praktiken, dels teorin om denna“. Detta betyder alltså att retoriken innefattar dels tekniken för att förbereda och hålla tal, och dels teorin om denna som hjälper oss att förstå och tolka kommunikationen (Renberg 2007: 9). Sedan antiken har man kunnat urskilja tre typer av tal: *genus judiciale*, så kallade anklagelsetal eller försvarstal, *genus deliberativum*, det rådgivande talet, och *genus demonstrativum*, talet där något eller någon hyllas eller smädas. Modern retorik skiljer sig lite grann från den klassiska retoriken. Den har istället övertygande, informerande och underhållande tal. (Gunnarson 2012: 14) Mitt val är brölloppstal och de tillhör i båda fall den tredje typen av talgenrerna.

Kurt Johannesson, svensk retorikprofessor, säger i sin bok ”Retorik eller konsten att övertyga” att genrenamnet *genus demonstrativum* kommer av det latinska verbet *demonstrare* som betyder *att utpeka* eller *att åskådliggöra* (1998: 99). Man får säga att demonstrativa tal är de tal där man hyllar eller lyfter fram egenskaper, såväl positiva som negativa, hos till exempel en person, en sak, ett folk eller ett land vid minnestal, festtal eller hyllningstal (Johannesson 1998: 100). Magdalena Ribbing, svensk författare, journalist och folkvettsexpert, skriver i sin bok ”Hålla tal” att brölloppstal är en del av hyllningstal och anledningen att hålla tal på bröllop är att väcka känslor och önska brudparet evig lycka (2008: 55). Enligt traditioner är det många som håller tal på bröllop och det finns även en fast talordning som har varit likadan i sekler (Ribbing 2008: 53). Både i Norge och Danmark är det bland lyckönskare också brudgummen som talar under bröllopsmåltiden till sin brud. Han berättar vanligen hur fantastisk hans blivande fru är och hur glad han är att bruden har bestämt sig för att gifta sig med honom. Oftast tackar brudgummen också brudens föräldrar för att han har fått gifta sig med deras dotter. (Ribbing 2008: 65) Men enligt svensk tradition är det inte så vanligt att brudparet läser någonting till varandra i kyrkan under vigselceremonin eller att brudgummen tar till orda under bröllopsmiddagen, men det förekommer dock då och då (Ribbing 2008: 77). När det gäller Prins Daniels tal skriver journalisten Karin Thurfjell i Svenska Dagbladet (Hämtad 2015-03-25) att ”[det] att han reste sig upp under bröllopsmiddagen var långt ifrån självklart eftersom tal från brudgummen inte hör till svensk tradition”. Förutom detta varför talet hålls och vem som håller det är det också viktigt att tänka på talets längd.

Ribbing konstaterar att nuförtiden finns det en tendens att brölloppstal blir alltför långa, men den oskrivna regeln säger att det ska hållas relativt korta tal, ungefär på tre minuter, för att inte uppta för stor del av tiden som är så dyrbar på denna högtidsdag. (Ribbing: 2008: 66) Så det som kommer fram från Ribbings bok är att ett bra brölloppstal bör vara kort, ärligt, genomtänkt och glädjande (2008: 53).

1.6. Metod

Metod som jag använder för att analysera de utvalda talen är klassisk retorisk analys. Jag har valt att utgå från Maria Karlberg och Birgitte Mral, svenska retoriklärare, och deras gemensamma idéer i boken "Heder och påverkan. Att analysera modern retorik" där de skriver att retorikanalys är kritisk till sin natur och tillägger att "den [inte bara] frågar [...] efter byggstenarna, textens form, utan efter hur texten fungerar i ett bestämt sammanhang och inför en given eller tänkt publik" (1998: 13). Bo Renberg, vars retorikbok också har sin utgångspunkt på Karlbergs och Mrals bok, säger att "det allmänna syftet med en retorisk analys är att försöka förstå och förklara vilken funktion och verkan kommunikativa handlingar har" (2007: 14). För en retorisk analys är det viktigt att ta med tre perspektiv: avsikten, innehållet och effekten (Renberg 2007: 16). Inom retoriken finns det en rad olika modeller enligt vad man kan analysera texter eller tal. Analysmodell som beskrivs i Karlbergs och Mrals bok "[...] är så att säga en basmodell, tänkt att vara en checklista för att få grepp om texten, bilden, situationen eller vad man nu vill undersöka". (1998: 16) Jag kommer att följa deras modell med ett undantag. Modellen innebär att det finns sex steg som analysen går igenom: kontext, disposition, argumentationsmedel, argumentation, stil och presentation av retorikanalysen (Karlberg & Mral 1998: 19). Eftersom det sista steget, presentation av analysen, mer eller mindre sammanfaller med min hela uppsats sammanfattning har jag hoppat över ett separat kapitel för presentationen och beskriver mina analysresultat i sammanfattningen.

Det första steget, *kontext*, betyder att man tar reda på talets bakgrund och försöker skapa sig en bild av hela sammanhanget. Man forskar i de faktorer som antingen medvetet eller omedvetet har en påverkan på talarens och mottagarnas kommunikativa relation. Den retoriska kontexten utgörs av genre, den retoriska situationen, publiken, det retoriska problemet och talaren. (Karlberg & Mral 1998: 21-27)

Det andra steget i den klassiska retoriska analysen är *disposition* och den handlar om talets struktur. Författarna skriver att talets delar borde ordnas på ett genomtänkt sätt för

att det skulle vara logiskt och bra att lyssna på. Och den klassiska retorikens grundläggande kompositionsmodell består av följande delar: inledningen, bakgrunden, tesen, argumentationen och avslutningen. (Karlberg & Mral 1998: 28-30)

Argumentationsmedel är det tredje steget inom analysen och det innebär att man undersöker vilka medel som används för att övertyga. Man har tre medel för att bli en bra och omtyckt talare: *ethos*, *logos* och *pathos*.

Sedan övergår man till det fjärde steget, *argumentation*, och den delen har en viktig roll inom klassisk retorisk analys för att ett av retorikens största mål är att övertyga oss om något (Karlberg & Mral 1998: 36). Även om hyllningstalets, och bland annat bröllopstalets, syfte är att röra åhörarnas känslor byggs detta tal enligt samma mönster och det borde också finnas en argumentationsdel hos talgenren (Bourghardt 2005: 6).

Det femte steget, *stil*, innefattar två underrubriker: stilnivå och stilfigurer. Med stilnivån menar man det att man tar reda på om talet på grund av sin språkanvändning har låg-, mellan- eller högstil och med stilfigurer menas det att man kollar vad talaren har för språk och vilka formuleringar används. Men det här steget omfattar också framförande, dvs. hur talaren använder sin röst, sitt kroppsspråk och yttre hjälpmedel, såsom plattform, talarstol, manus och så vidare. (Karlberg & Mral: 45-55)

Och det sista steget, *presentation av analysen*, betyder helt enkelt att man sammanfattar det som man kommit fram till med de andra stegen och jämför analysens resultat med teorin och syftet (Karlberg & Mral 1998: 56).

2. ANALYS

2.1. Kontext

Kontextanalys börjar man genom att definiera genre. Prins Daniels kärlekstal, så som Kronprins Haakons och Kronprins Frederiks tal, hör till den retoriska genre som kallas *genus demonstrativum*. Talens övergripande syfte är att hylla deras nyblivna fruar.

Om man tänker på den retoriska situationen behöver man hålla i minnet att bröllopet mellan Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel inte var ett vanligt bröllop utan ett stort kungligt bröllop med flera hundra gäster på plats och flera miljoner beundrade via TV. Prinsen höll talet framför alla på bröllopsmiddagen i Rikssalen på Stockholms slott. Miljön i slottet gav festen en exklusiv inramning och en aura av högtidlighet.

Enligt den officiella hemsidan för Kungafamiljen (Hämtad 2015-04-08) var 558 gäster inbjudna till denna kungliga bröllopsmiddag. Hemsidan visar att gästlistan bestod av kungligheter och statsmän såväl från Sverige som från hela världen, exempelvis Danmark, Norge, Grekland, Japan osv. Förutom dem var det också kända artister samt brudparets släktingar och vänner. Men bröllopet direktsändes i TV både i Sverige och utomlands vilket gav det en särskild status. Det hur många människor verkligen följde middagen är svårt att veta. Och därför är det komplicerat att konkret definiera talets publik. Även om bland publiken på plats inte fanns det några barn kan man inte veta vem som följde bröllopsmiddagen genom TV. Hansen skriver i sin uppsats att Prinsen hade två mål med talet: dels försökte han "[...] övertyga Sveriges befolkning om att han kommer ta sin nya roll på allvar och vara en bra representant för Sverige i omvärlden", och dels beskrev han "[...] sin kärlek till Kronprinsessan och att han inte gifte sig med henne för att nå den position i samhället han i och med giftemålet fått" (2012: 17). Talet visade att Prinsen hade tänkt på alla delar av sin publik, på gäster som satte i Rikssalen samt på nationen i övrigt. Men den viktigaste person som han vände sig mest till var dock Kronprinsessan.

Publiken avviker inte så mycket från de andra kungligheternas bröllop. På alla de bröllopsfesterna var det både offentliga personer, till exempel olika kungligheter och statsmän, och icke-officiella personer, som släktingar och vänner. Gemensamt för dem var också att alla de tre festerna direktsändes genom TV vilket direkt ökade antalet av beundrare. Men det som skiljde Kronprins Haakons och Kronprins Frederiks tal från Prins

Daniels var att Daniel var den enda av dem som inte var född i en kunglig släkt och därför ville han visa med talet också vem han var och vilken attityd till sin nya roll han hade, medan Kronprinsarna bara kunde berätta om sin kärlek.

Utmaningen för ett brölloppstal är att tänka ut ett tal som är ärligt och personligt, men samtidigt skapar en lättsam och uppriktig stämning. Detta retoriska problem är inte originellt, men lösningen på detta borde helst vara originell (Renberg 2007: 121). Lösningen är att man hittar ett eget tema och en egen stil för talet. Prins Daniels lösning är precis det att han har tänkt på sin publik och skrivit ett ärligt tal såväl till Victoria som till folket. Vid sidan av Kronprinsarna talar Daniel även genom bilder, vilket visar Kronprinsessans och hans förhållande och kärlek samt gör talet mer personligt och intressant att lyssna på.

Enligt Hansen, som har varit i kontakt med Kungliga Hovstaterna, är Daniel både talare och författare. Brölloppstalet var inte det första tal Prinsen hållit, utan han hade tidigare hållit också inofficiella tal. (2012: 15) Detta betyder alltså att vissa redan hade hört honom i talsituationer och därför hade åtminstone någon form av förhandsinställning. En som håller tal spelar olika ”roller” beroende av sammanhanget (Renberg 2007: 24). Prins Daniel har gjort ett medvetet val att tala utifrån två roller: först som hans nya titel angav - Hans Kungliga Höghet Prins Daniel, och den andra, troligen viktigaste av de två, var dock att tala som make.

2.2. Disposition

Ett välskrivet eller välframfört tal borde utgå från den klassiska retorikens grundläggande kompositionsmodell som består av fem delar: inledningen (med det latinska namnet *exordium*), bakgrunden (*narratio*), tesen (*propositio*), argumentationen (*argumentatio*) och avslutningen (*conclusio/peroratio*). I inledningen skall talaren göra publiken uppmärksam och välvillig, i bakgrundsdelens berättas vanligen någon historia för att det skulle vara lättare för publiken att hänga med, efter den presenteras talets huvudtanke eller tes, i argumentationen skall framföras alla argument talaren har och talet skall sluta med avslutningen som vanligen innefattar en repetition av de viktigaste argumenten. (Karlberg & Mral 1998: 28-29) Prinsen har följt denna modell och nedan analyseras alla de fem delarna i Prinsens tal.

Daniel inleder talet formellt och gör det på engelska. Han tilltalar alla gäster och med detta val med engelskan involverar han dem alla, både svenskspråkiga och icke-svenskspråkiga. Inledningen definierar att talet är ett högtidstal och att talets ord är valda för att passa in i sammanhanget. Hansen har sagt om *exordiumet* att "[d]etta är en formell hälsning som är styrd av situationen och att i publiken befinner sig den svenska kungafamiljen samt andra kungligheter och högt uppsatta personer i samhället" (2012: 19). I slutet av inledningen, av tilltalet, vänder han sig till Kronprinsessan och säger "*Crown Princess Victoria, Princess of Sweden, Princess of my heart*". Med metaforen "*Princess of my heart*" får Prinsen redan där en personlig koppling och gör talet äkta och känslomässigt.

Enligt dispositionen följer Daniel sedan en berättelse som handlar om hans tid med Victoria och om hur deras förhållande som började som vänskap övergick till kärlek. Detta gör han på svenska och vänder sig direkt till sin hustru, som till exempel i meningen "De här åren med dig Victoria har flugit förbi, har varit de bästa i mitt liv." (Bilaga 1: Daniels tal rad 12, vidare Daniel r.). Här får jag dra paralleller med talet av Kronprins Frederik av Danmark som också använder en historia som består av två delar: en om hur han och Mary träffades i Sydney år 2000 under Olympiska spelen och den andra om en annan dansk man Jørgen Jørgensen som för nästan 200 sedan också reste till Australien, långt ifrån Danmark (Bilaga 2: Frederiks tal rad 15-25, vidare Frederik r.). Däremot har Kronprins Haakon av Norge inte tagit med några berättelser eller till exempel anekdoter. Prins Daniel har emellertid ännu en historia till i bakgrundsdel. Han byter till engelska och berättar om de trettio brev som Victoria skrivit till honom när hon var tvungen att resa till Kina för en hel månad och lämna Daniel hemma (Daniel r. 14-21). Med detta stycke visar han hur innerlig Victoria är.

Daniel vill visa sin kärlek till Victoria och samtidigt vill han låta se att han är värdig att bli prins, prins från ett officiellt perspektiv. Prinsen tar med ännu en berättelse, denna gång en berättelse som alla känner igen. Den är Bröderna Grimms saga "Grodprisen" där grodan blir prins efter prinsessan har kysst honom. Daniel berättar på engelska att han inte riktigt var en groda i början av deras saga med Victoria och att den första kyssen från Kronprinsessan inte förändrade honom (Daniel r. 22-23). Den här historien hör till den tredje delen av dispositionen, tesen. Med en sådan jämförelse med en groda visar Daniel indirekt att han är en värdig prins för att sedan i argumentationsdelen tacka Kungafamiljen

och sin egen familj för all hjälp samt visa sin färdighet att han blivit klar med sin utbildning till prins.

Prinsens argumentationsdel består av tackord till Kungafamiljen, hans egna föräldrar och det svenska folket. Tackorden tar mest utrymme och är Daniels argument i talet. Han visar alltså sin tacksamhet och beredskap att nu bli en medlem i Kungafamiljen. I den här delen talar han på svenska för att igen göra talet mer personligt med sitt eget modermål. Prinsen säger tack till Kungen och Drottningen för att de har hjälpt honom att bli en del av sin familj. Sedan vänder han sig till sina föräldrar och säger att han är glad för den kärlek och klokhet han har fått av dem, och för den hjälp de har gett honom för att han skulle bygga upp en stark självkänsla och trygghet, vilket har gett honom ett bra resultat i livet. Här finns det dessutom tackord till folket, han avslutar den här tackdelen genom att tacka de människor han har mött under de år som han och Victoria har varit tillsammans. Han har känt stort stöd från dem och säger att det har varit viktigt för honom. (Daniel r. 24-40)

Till sist i avslutningsdelen släpper han den officiella delen och vänder sig till Victoria igen. Han ger henne ett löfte genom att säga så här:

”Älskade Victoria. Jag är så stolt över det vi har tillsammans. Jag är så lycklig för att nu få vara Din man. Jag kommer att göra allt jag någonsin kan för att Du ska förbli så lycklig som Du är idag.” (Daniel r. 42-43)

2.3. Argumentationsmedel

Karlberg och Mral skriver i sin bok att man har tre medel för att bli en omtyckt talare: *ethos*, *logos* och *pathos*. *Ethos* handlar om talarens karaktär och personlighet, dvs. hur talaren framställer sig själv och hur publiken uppfattar talaren. *Logos* är den språkligt organiserade tanken, de språkliga argument och exempel som talaren använder i sitt tal. Samt *pathos* som gäller åhörarnas känslor, dvs. talets förmåga att känslomässigt ha inverkan på åhörarna. (Karlberg & Mral 1998: 31-35)

Daniels brölloppstal förmedlar framför allt *pathos*, vilket mest är känslor, och de andra aspekterna, *ethos* och *logos*, är utan tvekan underordnade hos detta tal. *Ethos* har säkert byggts upp under en lång tid runt Daniel och hans personlighet, vilket gör att han visar sig värd att lyssna på. Men *ethos* är särskilt viktigt också i talets inledning. Genom att tilltala alla gäster på bröllopet på engelska får han deras uppmärksamhet och troligen

väcker både deras och publikens sympati. Huvuddelen av talet bygger på *logos* vilket innebär hans organiserade tankar. Till exempel denna historia om Victorias trettio brev till honom genom vilken Daniel visar hur kärleksfull Victoria är, eller hans jämförelse med en groda som delvis visar hans tacksamhet om att vara en ny del av Kungafamiljen och delvis uppfattas ironiskt och därmed får ett underhållningsvärde. Med de båda berättelserna öppnar han associationsbredden och det påverkar också *ethos* genom att göra folket mer berört. Och som sagt står *pathos* i centrum i detta tal, vilket är helt naturligt för ett bröllopstal. Daniel väcker känslor med sina känsloladdade ord genom hela talet. Han visar kärlek för kvinnan han är kär i. I början och i slutet av talet vänder han sig direkt till Victoria och där har man de starkaste känslorna. Från videoinspelningen kommer det även fram att Daniels röst nästan brister och Victorias ögon tåras när han säger sina sista ord till Victoria.

I jämförelse med de andra kungligheterens tal ser man att även om de alla talen är bröllopstal och borde förmedla känslor, *pathos*, verkar Prins Daniels tal som det känsligaste. Det känns att Kronprinsarna inte har tänkt att ta med underhållning till publiken och därigenom inte får så mycket *ethos* med. Haakon verkar diplomatiskt med sina långa meningar som till exempel:

”Mette-Marit, du er følsom, lett å begeistre, detaljorientert, litt tiltaksløs, brennende engasjert, temperamentsfull, modig, uutgrunnelig, kan være defensiv – eller rakrygget, du har god humor og et varmt, stort hjerte.” (Bilaga 3: Haakons tal rad 33-35, vidare Haakon r.)

Denna mening har också lite med ironi att göra, dvs. att meningen är positivt menad samt om man missförstår kan exempelvis *”lett å begeistre”* verka lite respektlöst. Frederiks tal är däremot inte så känslomässigt och handlar mer om honom än om hans nyblivna fru. Exempelvis berättar han långt hur han kände sig där i Australien innan han träffade Mary och säger:

”Mit liv var indtil da en stræben efter at skabe en større selvstændighed, uden at indskrænke mit råderum. Mine muligheder var store, og min verden ofte ensom. Men begge dele styrkedes til stadighed i tid og rum, fordi min nysgerrighed og positive tro på det endegyldige drev mit værk frem.” (Frederik r. 26-28)

2.4. Argumentation

Genrets *genus demonstrativum* syfte är inte att övertyga oss om något utan att lyfta fram vissa egenskaper hos något eller någon samt att väcka känslor. Och det är alltså därför det inte är nödvändigt att ha lika konkret struktur som man har hos genren *genus giudiciale* och *genus deliberativum*. (Johannesson 1998: 100) Men retorikutbildare Hans Bourghardt har sagt i sin artikel "Att hylla" att "[d]et argumenterande talets grunddisposition [också] fungerar [...] som mall för hur ett hyllningstal kan läggas upp" (2005: 5). Det betyder alltså att man borde ha med i talet inledningen, där man väcker intresse och presenterar sitt ämne, bakgrunden, där man vanligen berättar en kort historia om ämnet, argumentationen, där man presenterar talets tes och de argument talaren vill framföra, och avslutningen, där man sammanfattar de viktigaste argument som stödjer talarens huvudtanke (Karlberg & Mral 1998: 28-29). Det kan vara ibland lite svårt att hitta argumentationsdelen i ett hyllningstal, men enligt Bourghardt kan den jämföras med den del där man "[...] lyfter fram och belyser de viktigaste kvaliteterna hos objektet" (2005: 6).

När det gäller Prins Daniels tal så placerar jag hans tes dit där han berättar Brödena Grimms saga "Grodprinsen" (Daniel r. 22-27). Vanligtvis brukar tesen vara ett konkret påstående eller en kort uppmaning (Karlberg & Mral 1998: 36), men i det här fallet är den istället en berättelse. Och den här berättelsen har två sidor som perfekt sammanfattar Daniels syfte med talet, dvs. dels vill han bekräfta sin kärlek till Kronprinsessan och dels vill han visa att han är värdig att bli prins av det svenska folket.

Därefter börjar argumentationsdelen där Prinsen inte lyfter fram de positiva egenskaperna hos Victoria utan han visar sin tacksamhet till både Kungafamiljen, sina egna föräldrar och det svenska folket. De tackorden är talets argument för att de stödjer hans tes och samtidigt också hans syfte att dels bekräfta sin kärlek till Kronprinsessan samt dels visa att han är värdig att bli prins av det svenska folket och visa sin tacksamhet för all hjälp. Först vänder han sig till Kungen och Drottningen och säger hur tacksam han är att de har delat sina erfarenheter och hjälpt honom att komma in i deras familj. Sedan övergår han till sin egen familj och säger hur lycklig han är att ha fått just den kärlek och klokhet han fått av dem. Allt deras stöd att bli en bra och självständig människa har gett honom bra resultat i livet. Till sist i argumentationsdelen vänder han sig till det svenska folket och tackar människor för att de har gett honom och Kronprinsessan så stort stöd. (Daniel r.

28-37) Och hela den här argumentationsdelen avslutar han genom att stödja sin tes. Han gör det så:

”Jag känner en djup respekt inför de uppgifter som ligger framför mig. Det kommer utan tvekan att bli en stor utmaning. Jag ska göra mitt yttersta för att leva upp till de förväntningar som jag kommer att ställas på mig. Jag kommer göra mitt yttersta för att stödja min hustru, Sveriges Kronprinsessa, i hennes viktiga gärning.” (Daniel r. 38-41)

Men om Prins Daniel har tackorden i mitten av talet har Kronprins Haakons byggt upp sitt tal lite annorlunda. Han börjar talet genom att tacka för stöd och all hjälp såväl Mette-Marits och sin egen familj samt medarbetare i Slottet (Haakon r. 8-23). Efter detta vänder han sig till sin nyblivande fru och läser upp den första versen från den folkkära psalmen ”Å leva det er å elska” (VG Nyheter 2001, hämtad 2015-11-20), som han knutit ihop med sitt tilltal till Mette-Marit. Detta är hans tes i sitt tal och det låter så:

*Kjære Mette-Marit,
Det gnistrer i sjelen din.
Å leva, det er å elska
det beste di sjel fekk nå;
å leva, det er i arbeid
mot rikare mål å trå.* (Haakon r. 24-29)

Sedan i argumentationsdelen talar han bara till sin älskade Mette-Marit och bekräftar sina känslor och sin kärlek. Han beskriver hur fantastisk hon är, hur mycket hon betyder för honom och hur glad han är att få den möjligheten att vara med henne och hennes son Marius (Haakon r. 30-45).

Kronprins Frederiks tal liknar Kronprins Haakons tal på så sätt att de båda börjar sina tal med tackdelen. Men när Haakon tackar Mette-Marits och sin egen familj samt alla medarbetare tackar Frederik bara sin blivande frus far. Detta låter lite gammaldags eftersom män inte längre äger kvinnor nu på 2000-talet. Efter tackdelen berättar Kronprinsen två historier - en om resan till Australien där han och Mary träffades och den andra om en annan dansk man Jørgen Jürgensen som för nästan 200 sedan också reste till Australien och som Frederik jämför sig med (Frederik r. 15-22). Och därefter kommer Kronprinsen fram till sin tes:

“Jeg var kun to dage gammel i Australien, og vores skæbne var besejlet. Dog stadig ubevidst for os begge, men den udstråling, du har, skinnede klart og stærkt for mig fra vores første møde. Siden da er jeg blevet forblændet og afhængig af den.”

(Frederik r. 23-25)

Sedan följer hans argumentationsdel där han berättar hur två personer först var ensamma, men hur de genom tiden har fulländat varandra och hur två världar har blivit en (Frederik r. 26-44).

När man jämför alla de tre teserna kan man säga att det övergripande syftet, dvs. att visa sin kärlek för sin nyblivande fru, är ju likadant hos alla talen, men det sätt de gör det är olikt. Prins Daniel är inte född i en kunglig familj och visar därför sin tacksamhet i den största delen av talet. Kronprins Haakons tals argumentationsdel faller i stort sett ihop med Bourghardts tanke att i ett hyllningstals argumentationsdel berättas om de bästa kvaliteterna hos objektet (2005: 6). Han lyfter fram Mette-Marits bästa sidor. Men i jämförelse med Prins Daniels och Kronprins Haakons tal sticker Kronprins Frederiks tal ut på grund av att han berättar mest om sig själv. Det känns fel för att talet till sin hustru borde ha fokus på henne istället.

2.5. Stil

Karlberg och Mral skriver att i en stilanalys pratas det om tre underkategorier: stilnivå, stilfigurer och framförandet. Först tittas det på vilken nivå språket ligger på (nämligen hög-, mellan- eller lågstil) samt om det är korrekt och begripligt. Sedan kollas det hur talaren använder olika stilfigurer för att göra texten eller talet mer uttrycksfullt. Och till sist studeras det också stilen i framförandet, exempelvis rösten och kroppsspråket. (1998: 45)

Till att börja med stilnivån skulle jag gärna använda Hans Gunnarsons tanke om korrekhet i själva språket:

”Vanligtvis menar vi att grammatiken sysslar med det korrekta och retoriken med effekten av det korrekta eller det inte korrekta. [...] Som regel kan man nog säga att felaktig stavning och uttal försämrar *ethos*. Om du ser en restaurangskylt där det står ”Välkommen till våran resterang” börjar du nog fundera på om maten är lika dålig som stavningen.” (2012: 115)

Det betyder alltså att grammatiken har en roll när man börjar analysera stilnivån. Men det finns också skillnader på vad som står på pappret och hur man egentligen talar. Från en

skriven text är det lättare att hitta grammatiska felstavningar än från ett framfört tal. Det är så på grund av omgivningen - sitter man nära talaren eller långt borta, hör man väl eller finns det något som stör, använder talaren mikrofon eller inte osv. Så kan man nog säga att korrekthet hjälper bygga förtroende eller *ethos* till talaren, men ibland är det inte alls så viktigt utan det viktigaste är att få fram sin tanke. Ett exempel på detta kommer också från Hans Gunnarsons bok "Lärarens retorik" där han talar om Jonas Hassen Khemiris bok "Ett öga rött":

"Boken är full av grammatiska fel, men skapar ändå en rörande fin bild av invandrarkillens relation till den gamla kvinnan Dalanda. Att texten innehåller många brister i korrekthet rörde, när boken utgavs, upp känslor och skapade aversion. Vissa trodde att Khemiris sätt att skriva visade på okunnighet om språket. De flesta retoriker skulle snarare tycka att "Ett öga rött" är ett exempel på god retorik, eftersom den retoriska effekten uppnås." (2012: 115)

När det gäller Prins Daniels tal kan man säga att det är ett högtidstal och hans språk tillhör högstilen. Vanligen tillhör dit traditionell predikan och lagtext (Karlberg & Mral 1998: 45), men jag placerar det analyserande talet också dit. Prinsen har tänkt på sina gäster och sin publik och eftersom bland gästerna finns det många kungligheter har han använt ett officiellt och korrekt sätt att tala på. Även om han ibland bara tilltalar sin älskade fru eller berättar lustiga historier har han kunnat behålla samma stil genom hela talet, dvs. att stilen är homogen (Karlberg & Mral 1998: 46). Och det på sin tur visar hans professionalism och det är också en orsak till varför det finns så många som gillar det här bröllopstalet.

Kronprins Frederiks och Kronprins Haakons bröllopstal är också högtidstal samt tillhör högstilen. Alla tal är grammatiskt korrekta och följer mer eller mindre högtidstals mönster. Men det som skiljer Kronprinsarnas tal från Prins Daniels är att han har försökt leka lite inom stilen. Det betyder alltså att han har tagit med några personliga kopplingar och roliga berättelser, som visar hans personlighet och bygger *ethos*, samt gör talet mer levande.

Stilfigurer hänger i stort sett ihop med stilnivån. Enligt Karlberg och Mral är en stilfigur en "konstfull avvikelse från det vanliga sättet att uttrycka något" (1998: 46). Med detta menas att en stilfigur är en omformning av något uttryck. Hans Gunnarson skriver att under stilfigurer tillhör till exempel metafor, allegori, liknelse och ironi. Man brukar använda olika stilfigurer för att man vill uppnå en viss effekt för att kunna övertyga. De används även att ge en variation i texten eller i talet och för att väcka publikens känslor.

(2012: 128) Enligt min åsikt är stilfigurerna också bra för att de tvingar publiken att se på en företeelse ur en bestämd vinkel.

Från de alla tre analyserande talarna är Prins Daniel den som har flest figurer i sitt brölloppstal. Redan i inledningen tilltalar han sin blivande fru Victoria genom att använda metaforen "*Princess of my heart*" (Daniel r. 8). I jämförelse med Kronprins Frederiks tilltalande "*Kære Mary*" (Frederik r. 14) eller Kronprins Haakons "*Kjære Mette-Marit*" (Haakon r. 24) skapar Daniels variant en helt annan effekt. Med en sådan liten omformning väcker han varma känslor, och även tårar, hos Victoria och hos många andra lyssnare. Dessutom skapar det här lilla uttrycket nyfikenhet, vilket på sin tur betyder att publiken sannolikt hänger med genom hela talet.

Under stilfigurer kan också nämnas igen Prins Daniels berättelser som redan har behandlats i uppsatsens kapitel 2.3. Argumentationsmedel (s. 13-14). Till exempel skulle Daniel bara ha kunnat säga att Victoria är kärleksfull, men istället för detta har han illustrerat sin tanke med en fin historia om Victorias trettio brev till honom (Daniel r. 13-21). Berättelsen ger en ny vinkel och färgton till det vanliga sättet att säga direkt och ointressant att någon är fylld av kärlek. Definitivt väcker den publikens intresse och smälter många hjärtan.

Prins Daniels andra berättelse om en jämförelse av honom och en groda är också ett sätt att göra talet mer levande och underhållande (Daniel r. 22-23). Med berättelsen inleder han sin tackdel. Det är ett effektivt sätt att få gästerna och publiken med för att tackdelar brukar vara ganska långa och inte de roligaste delarna. Att använda Bröderna Grimms historia som de flesta känner igen och anpassa den enligt sin situation är berömvärt och säkert en av de andra anledningarna varför många efteråt kommer ihåg hur Prinsen talade. Därförutom detta fina sätt att inleda tackdelen kan man också se självironi i den här berättelsen. Det är modigt av Prinsen att använda självironi för att enligt Hans Gunnarson fungerar den väl bara om publiken är vänligt inställd och om man misslyckas med självironin kan den bidra en pinsam situation (2012: 133). Från videoinspelningen kan man se att i detta fall fungerar det väl - gästerna skrattar och applåderar så att Daniel själv också börjar skratta och behöver ta en liten paus innan han får fortsätta. Det är ett bevis till att Daniel har tänkt på vem som skall lyssna på talet.

Man kan också säga att Kronprins Haakon på något sätt har tagit med självironi. I hans argumentationsdel där han beskriver hur lycklig han är att få vara tillsammans med Mette-

Marit säger han också: *“Jeg tror ikke jeg har vært så adrenalin-sint på noen som på deg”* (Haakon r. 35). Man kan tolka meningen som om han haft många kvinnor förut, men just Mette-Marit är den som får hans hjärta slå snabbare. Från videon ser man att gästerna uppfattar Kronprinsens roliga underton och skrattar. Kronprins Frederik har också fått gästerna att skratta. Redan i början när han tilltalar Marys far säger han: *“One might say that Mary also belongs to you - but as of today: she belongs to me - and I belong to her”* (Frederik r. 3-4). Utan videon kan denna mening uppfattas arrogant, men från inspelningen ser man hur han själv också småler och då förstår man självironin bakom meningen.

Slutligen analyseras stilen i framförandet. På grund av uppsatsens begränsade omfång analyseras enbart talarnas röster och kroppspråk fast än analysen av framförandet kan innebära fler delar, exempelvis talarens kläder, hans placering i rummet eller hur scenen ser ut (Karlberg & Mral 1998: 52).

Alla de tre talen har hållits framför många gäster och därför är det viktigt att ha en bra och hög röst. Man måste göra sig hörd, men med dagens teknik är det troligen inte så svårt. Alla tre Prinsarna använder mikrofon och rösterna låter tydligt. Mikrofonerna har ställts framför talarna så att medan de håller tal står de kvar på sina platser och därför är de närmast till sina nyblivna fruar.

Brölloptal är ett sådant tal som innehåller starka känslor - å ena sidan vill man visa sin kärlek till sin fru, men å andra sidan står man framför många gäster, har mikrofon under näsan och måste framföra sina tankar. Man kan säga att talarnas röster också utstrålar känslor. Enligt videoinspelningarna kan höras lite nervositet hos alla talarna, vilket egentligen är naturligt på grund av situationen. Från Daniels tal kan man också höra hur hans röst nästan brister, speciellt tydligt kommer det fram när han vänder sig mot Victoria i slutet av talet och säger: *“Victoria, störst av allt är kärleken. Jag älskar dig så”* (Daniel r. 44).

Kroppspråket och rösten hör egentligen ihop. I stort sett använder Prinsarna inte kroppspråket och mest rör de bara på sig när de vänder sig mot någon. Den största skillnaden mellan Kronprinsarna och Prins Daniel är att Prins Daniel inte har något manus. I en spänd situation kan komma en risk att man börjar läsa av från manuset och skynda sig. Enligt min åsikt har det hänt med Kronprins Frederik. Han läser av manuset och talar fort, vilket direkt visar att det inte känns bekvämt till honom. Kronprins Haakon

har kunnat hålla ett lagom tempo med sitt manus, men Prins Daniel som talar utan manus har det långsammaste taltempot av dem och det passar perfekt in i situationen samt gör talet lätt och intressant att följa.

Ibland kan ett manus också orsaka sämre kontakt med gäster. Man börjar hellre läsa av texten från pappret istället för att hålla ögonkontakt med människor. Igen skulle jag säga att Kronprins Frederik är den som är mest beroende av sitt manus. Han tar upp sitt huvud från texten också då och då, men ändå känns det att han läser av och därför uppfattar jag talet inte så känslösamt. Därutöver ser man från videoinspelningen att han är så nervös och in i sin text att medan han säger den viktigaste meningen: *“Jeg elsker dig Mary - kom lad os gå, kom lad os se - gennem tusind verdener venter vægtløs kærlighed”* tittar han inte på sin nyblivna fru utan sin text (Frederik r 45). Kronprins Haakon följer också sin text, men tack vare det långsammare tempot stör det inte mycket. Prins Daniels tal känns mest uppriktigt och öppet av alla de tre talen. Utan manus har han ingen anledning att kolla ned - han kollar vem han tilltalar, han tittar på sina gäster och umgås med människorna. Prins Daniel verkar vara den mest professionella och ärligaste med sitt fria kroppspråk och sin direkta kontakt med gästerna.

3. SAMMANFATTNING

Den här bacheloruppsatsen är en retorisk analys av tre brölloptal där Prins Daniels tal placerats i centrum och jämförts med Kronprins Frederiks och Kronprins Haakons tal. Ämnesvalet har väckts av två orsaker: uppmärksamhet som Prins Daniel har fått i svensk press och från svenska människor samt mitt eget intresse för retorik och retorikens didaktik. Även om talet är omtyckt av många finns det inte många akademiska undersökningar om detta och inte heller om Prins Daniels talekonst överhuvudtaget.

Det analyserande materialet innehåller tre brölloptal i skriftform och tre videoinspelningar. Analysen följer modellen från Maria Karlbergs och Brigitte Mrals gemensamma bok ”Heder och påverkan. Att analysera modern retorik”. Enligt denna har analysen delats in i sex delar.

Den första delen är kontextanalys. Resultat av denna del blev likadant hos alla tal - de hör till genret *genus demonstrativum* och är högtidstal. De tre talarna framförde sina tal framför många gäster, såväl kungliga som inte officiella människor, samt alla tal direktsändes via TV. Nästa del är dispositionsanalys. Från den här analysen får man veta att Prins Daniel precis har följt den klassiska kompositionsmodellen, dvs. att han har tagit med alla 5 delar som borde finnas i ett bra tal. Därefter fortsätts retorikanalysen med argumentationsmedel. Prins Daniels tal förmedlar framför allt *pathos*, dvs. känslor, vilket också är naturligt för ett brölloptal. Till skillnad från Kronprinsarna verkar Daniels tal känsligast på grund av sina känsloladdade ord samt ärliga och personliga berättelser. Den fjärde delen av retorikanalysen heter argumentation. Även om det är svårt att hitta argumentationsdel i ett hyllningstal kan ändå hittas den i de alla analyserade talen. Prins Daniel har valt att tacka Sveriges Kungafamilj, sin egen familj och svenska folket i sin argumentationsdel, Kronprins Frederik berättar om sig själv och visar hur ensamt livet var och skulle vara utan Mary och Kronprins Haakon lyfter fram de bästa egenskaperna hos Mette-Marit. Haakons sätt är mest typiskt för ett hyllningstal. Och till sist i uppsatsen har analyserats stil. Talarnas språk är korrekt och tillhör högstilen. Daniel skiljer sig från andra på grund av att han försökt mest att leka inom stilen, ta med metaforer samt ärliga och roliga berättelser. Kroppspråket av Prinsarna visar lite nervositet, vilket också är naturligt om man tänker på situationen. Prins Daniel är den enda som håller tal utan manus och har därför ett fint tempo och en bra kontakt med gästerna.

Sammanfattningsvis kan sägas att den anledning varför Prins Daniels brölloptal blev utmärkt är att han har framfört ett tal som han grundligt har genomtänkt - han följer en kompositionsmodell som redan använts under antiken, han har kunnat förbinda ett högtidstal med personliga historier, han använder ett korrekt språk med fina och känsloladdade ord, han har tänkt på gästerna, svenska folket, publiken i övrigt och speciellt på sin nyblivna fru Victoria, han vet sitt tal utan manus och talar från hjärtat, samt förutom dessa har han lyckats bilda bra *ethos*, dvs. bilda bra karaktär och trovärdighet bland många människor redan före det här hans första officiella tal.

De största skillnaderna mellan de tre Prinsarna är att Prins Daniel visar sin färdighet att också vara svenska folkets prins för att han inte är född i en kunglig familj och därför har tagit en stor del av talet för att tacka alla som hjälpt honom, Prins Daniel har flest stilfigurer i sitt tal, vilket gör talet det känsligaste av de tre, samt Prins Daniel inte använder något manus, vilket visar hans professionalism och förmåga att stå framför en stor publik och hålla tal.

4. LITTERATURLISTA

Billner, Amanda (2010). Daniel en ”gudagåva till prins”. Dagens Nyheter (publicerad 2010-06-20, hämtad 2015-11-01)

[www] <http://www.dn.se/nyheter/sverige/daniel-en-gudagava-till-prins/>

Bourghardt, Hans (2005). *Att hylla*. Retorikmagasinet Nr 25. Stockholm: Retorisikmagasinet, lk 4-9 (publicerad 2005-03, hämtad 2015-03-26)

[www] <http://www.retorikbyran-sthlm.nu/Portals/RBiSthlm/pdf/40022.pdf>

Bressler, Maria och Hermansson, Maria (2011). *Kärlek som statsangelägenhet: En kvantitativ undersökning av tidningsartiklar publicerade under det kungliga bröllopet 2010*. Linné: Linnéuniversitet

[www] <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:394083/FULLTEXT02.pdf>

Gunnarson, Hans (2012). *Lärarens retorik - om tal och samtal i läraryrket*. Stockholm: Liber AB

Hansen, Therese (2012). *Prins eller vanlig groda? En retorisk analys av H.K.H. Prins Daniels talekonst*. Örebro: Örebro universitet

[www] <http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:551492/FULLTEXT01.pdf>

Johannesson, Kurt (1998). *Retorik eller konsten att övertyga*. Stockholm: Norstedts Förlag, 2002

Karlberg, Maria & Mral, Brigitte (1998). *Heder och påverkan. Att analysera modern retorik*. Stockholm: Natur och Kultur, 1998

Kungahuset. *Gäster*. (hämtad 2015-04-08)

[www] <http://www.kungahuset.se/specialwebbsidor/temasidor/kronprinsessparetsbrollop/brollopsdagen/brollopsmiddagen/gaster.4.40e05eec12926f2630480001161.html>

Lundqvist, Sofia och Ericsson, Marie (2011). *Tills media skiljer oss åt: En studie av fyra tidningars rapportering av svenska kungliga bröllop 1932-2010*. Stockholm: Södertörns högskola

[www] <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:395642/FULLTEXT01.pdf>

Nationalencyklopedin. *Retorik*. (hämtad 2015-03-15)

[www] <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/reторik>

Nyhetsmorgon (2013). *Kärlekstalen - en ny trend bland kungahusen*. TV4 Play (publicerad 2013-06-08, hämtad 2015-02-23)

[www] http://www.tv4play.se/program/nyhetsmorgon?video_id=2376166

Renberg, Bo (2007). *Retorikanalys: En introduktion*. Författaren och Studentlitteratur 2007. Poland: Pozkal, 2007

Ribbing, Magdalena (2008). *Hålla tal*. Stockholm: Forum

Thurfjell, Karin (2010). *Daniels tal bryter mot traditionen - men kan starta ny trend*. Svenska Dagbladet (publicerad 2010-06-20, hämtad 2015-03-25)

[www] http://www.svd.se/nyheter/inrikes/daniels-tal-bryter-mot-traditionen-men-kan-starta-ny-trend_4891995.svd

Tidningarnas Telegrambyrå (TT) (2010). *Daniels tal "bäst på bröllopet"*:

Göteborgs-Posten (publicerad 2010-06-20, hämtad 2015-02-23)

[www] <http://www.gp.se/nyheter/sverige/1.395477-daniels-tal-bast-pa-brollopet->

VG Nyheter (2001). *Gråtkvalt Haakon: - Jeg elsker deg!* VG nyheter (publicerad 2001-08-25, hämtad 2015-11-20)

[www] <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kronprinsparet/jeg-elsker-deg/a/327851/>

VIDEOINSPELNINGAR

H.K.H. Prins Daniels tal vid bröllopet den 19 juni 2010

[www] <https://www.youtube.com/watch?v=LXLwm-ttR6s> (publicerad 2014-03-24)

H.K.H. Kronprinsens Tale til Sin Brud ved Bryllupsmiddagen på Fredensborg Slot den 14 maj 2004

[www] https://www.youtube.com/watch?v=vHr_L5v666s (publicerad 2008-04-11)

H.K.H. Kronprinsens tale til bruden under gallamiddagen i anledning Kronprinsparets bryllup den 25 august 2001

[www] <https://www.youtube.com/watch?v=2WQ5nnM4GFM> (publicerad 2013-08-24)

BILAGA 1

H.K.H. Prins Daniels tal vid bröllopet den 19 juni 2010

Your Majesties

Your Imperial Highness

Your Royal Highnesses

Excellencies

5 Ladies and gentlemen

Dear family and friends

Dear Victoria

Crown Princess Victoria, Princess of Sweden, Princess of my heart.

10 För nio år sedan hade jag förmånen att lära känna en ung kvinna med en härlig humor, en stark plikt-känsla och dessutom väldigt, väldigt klok.

Vi blev vänner. Ju mer jag lärde känna henne desto mer oemotståndlig blev hon. De här åren med dig Victoria har flugit förbi, har varit de bästa i mitt liv.

15 There have been times when Victorias official duties have separated us. Often taken her to faraway countries and continents. I will never forget some years ago when she left for one of her many trips, this time to China.

We were going to be apart for a whole month. The night before she left, she got home late after an official engagement, and she had many preparations to make before the long month of duties ahead. Instead of getting some valuable sleep, she stayed up the whole night writing.

20 In the morning after she had gone I found a box. And in that box I found 30 beautiful letters addressed to me. One for every day she would be away. This romantic gesture is typical of you Victoria. It says everything about the loving person you are.

Once upon a time the young man was, perhaps not a frog, in the beginning of the fairytale, as in the story first told by the Grimm-brothers. But he was certainly not a prince. The first kiss did not change that.

25 His transformation was not possible without the support of the wise King and Queen, who had ruled the Kingdom for many years, and who were full of wisdom, experience and had good hearts. They knew what was best and guided the young couple with a gentle hand, generously sharing all their valuable experience.

Jag känner en stor tacksamhet gentemot Eders Majestäter, Kungen och Drottningen, för ert helhjärtade stöd, och för det sätt som Ni har välkomnat mig in i er familj. Mina tankar går givetvis också till min egen familj. Till min mor och min far, och min syster och hennes döttrar.

30 Mor och far, under hela min uppväxt har ni givit mig er villkorlösa kärlek. Ni har hjälpt mig med er klokhet, och ni har hjälpt mig att bygga en stark självkänsla och trygghet genom sunda värderingar som har väglett mig genom livet.

I dag, när vi färdades genom Stockholms gator, då möttes vi av en otrolig glädje och värme. Ett minne som vi kommer att bära med oss djupt inne i våra hjärtan, för alltid.

35 Under de år som Victoria och jag har haft tillsammans har jag känt ett stort stöd från människor som jag har mött. Det har varit väldigt viktigt för mig. Tack.

40 Jag känner en djup respekt inför de uppgifter som ligger framför mig. Det kommer utan tvekan att bli en stor utmaning. Jag ska göra mitt yttersta för att leva upp till de förväntningar som kommer att ställas på mig. Jag kommer göra mitt yttersta för att stödja min hustru, Sveriges Kronprinsessa, i Hennes viktiga gärning.

Älskade Victoria. Jag är så stolt över det vi har tillsammans. Jag är så lycklig för att nu få vara Din man. Jag kommer att göra allt jag någonsin kan för att Du ska förbli så lycklig som Du är i dag.

Victoria, störst av allt är kärleken. Jag älskar Dig så.

BILAGA 2

H.K.H. Kronprinsens Tale til Sin Brud ved Bryllupsmiddagen på Fredensborg Slot den 14 maj 2004

Deres Majestæter, Deres Kongelige Højheder - My Dear New Family,

Dear John,

What a privilege, what a thrill, what an extraordinary feeling of happiness you have created in me. One might say that Mary also belongs to you - but as of today: she belongs to me - and I belong to her.

- 5 But there is much more to that sentence than just words.

It signifies the end of a period of freedom, of trial and error, where accountability was up to me alone. The sentence also has another side which is only just beginning. To me it means responsibility, trust and sharing.

- By allowing me to take Mary's hand and lead her onwards in a new life for better and for worse, you have shown me that you trust me to be capable and responsible in that act throughout life - it's called love. For
10 that I am very grateful to you.

I love her and I will protect her with all my heart. I will do my best to make her feel confident and at home in her new country.

Kære Mary,

- I år 2000 i Sydney forenedes de 5 OL-ringe for 25. gang. Australien var for mig et ukendt og uudforsket
15 kontinent, som bl.a. symboliseres i den femte og nederste olympiske ring. Jeg befandt mig på ukendt land blandt glade og feststemte fremmede. Min eneste bagage var på daværende tidspunkt mine høje forventninger til mit ophold samt en vis portion selvtilid.

- Næsten 200 år tidligere var en anden dansker ved navn Jørgen Jürgensen ankommet under andre forhold, men ligeledes med stor forventning og selvtilid. Han forlod dog hurtigt Sydney og sejlede til Tasmanien -
20 dit land - en stat i Australien.

Her skabte han sig et rygte, som endte med at tage livet af ham.

Jeg var kun to dage gammel i Australien, og vores skæbne var besejlet. Dog stadig ubevidst for os begge, men den udstråling, du har, skinnede klart og stærkt for mig fra vores første møde. Siden da er jeg blevet forblændet og afhængig af den.

- 25 Mit liv var indtil da en stræben efter at skabe en større selvstændighed, uden at indskrænke mit råderum. Mine muligheder var store, og min verden ofte ensom. Men begge dele styrkedes til stadighed i tid og rum, fordi min nysgerrighed og positive tro på det endegyldige drev mit værk frem.

Så rejste du ind i min verden, og meget er allerede hændt. Nu er her to verdener - ja sandsynligvis flere; det er dem, vi nu skal udforske sammen side om side. I lys og i mørke, sommer, efterår, vinter, forår - altid.

- 30 Den glæde og styrke, du giver mig, er som solen i dagtimerne, der med sit skær slår al tvivl og mørke i jorden. Og som månen i natten lyser du, vågende med et fagert skær af mildhed, som fratager mørkets symboler deres drillende og indbildske spillerum.

- Jeg vælger ofte at opfatte lyset fra en ny dag som det uberørte, uerfarnes og uskyldiges genfødsel. Måske lidt naivt - alligevel er det skønt at lege, at alting begynder på ny. En ny verden fødes igen med lyset fra
35 den nye dag.

Dette øjeblik er "os" to - nye sammen, unge sammen, uskyldige sammen, forelskede sammen - bare sammen. Du giver mig tryghed, glæde og lykke.

- Jeg er nærmest ved at boble over af spørgelyst på, hvad den nærmeste og fjerneste fremtid vil bringe for os - og det er dig, der skal svare. Men jeg skal nok prøve på at styre mig, for to spørgsmål er jo allerede
40 besvaret med et ja af os begge to. Det er svar, som vil gælde for os for altid - og behøver vi lys i vores søgen på svar, kræver det blot, at vi hæver blikket og kigger op mod himmelen. Der ligger evigheden, der tillige kan vise os vejen, der til tider bliver væk.

Jeg elsker dig Mary - kom lad os gå, kom lad os se - gennem tusind verdener venter vægtløs kærlighed.

Deres Majestæter, Deres Kongelige Højheder,

Må jeg bede alle rejse sig, og med mig udbringe en skål for min brud.

BILAGA 3

H.K.H. Kronprinsens tale til bruden under gallamiddagen i anledning Kronprinsparets bryllup den 25 august 2001

Deres Majesteter,
Deres Kongelige Høyheter,
Stortingspresident,
Kjære Mette-Marit,

5 Nå er vi her. Nå er vi sammen.

Jeg vil gjerne takke deg far, Marit og Stortingspresidenten for de fine ordene dere delte med oss for litt siden.

Kjære Marit, Sven, Espen, Per og Kristin. Det har vært spennende å bli kjent med dere og familiene deres. Fra første stund følte jeg meg velkommen blant dere. Og selv om det ikke bare er enkelt å være familien til
10 den som skal gifte seg med Kronprinsen, har dere aldri latt det komme i veien for vårt vennskap. Det er alltid hyggelig å besøke dere i Kristiansand med familiefest på Høyvoll, eller hos tante Sidsel og onkel Ivar, som et av de naturlige høydepunktene. Jeg føler at jeg har blitt godt kjent med dere på den relativt korte tiden vi har vært sammen, og jeg er glad for at jeg nå kan kalle dere familie.

Kjære mor og far, kjære Märtha. Dere har alltid vært en fantastisk støtte for meg og nå også for Mette-
15 Marit. Vi har hatt mange, lange kvelder med samtaler og diskusjoner det siste året. Det har vært lærerikt og godt. Selv om det til tider har vært tøft, tror jeg at vi har vokst på det. Dere er sterke, tolerante mennesker med stor kjærlighet. Den måten dere har tatt imot Mette-Marit og Marius på, har vært helt enestående. Takk for all støtte og omsorg.

Jeg må også få lov til å takke alle medarbeiderne på Slottet med hoffsjef Lars Petter Forberg,
20 kabinetssekretær Berit Tversland, og informasjonssjef Wenche Rasch i spissen. Takk for deres iherdige innsats og pågangsmot. Dere har vært til ubetalelig hjelp for oss. En hjertelig takk også til alle dere rundt om i landet som har støttet oss gjennom tanker, bønn, håndtrykk, brev og lykkønskninger. Det varmer og gjør dagene våre lyse.

Kjære Mette-Marit,
25 Det gnistrer i sjelen din.
Å leva, det er å elska
det beste di sjel fekk nå;
å leva, det er i arbeid
mot rikare mål å trå.

30 Dette er det essensielle. Alt vi gjør med ekte kjærlighet blir til liv. Og dersom kjærligheten kombineres med innsats, kan hvert enkelt menneske nå "et rikere mål".

Mette-Marit, du er følsom, lett å begeistre, detaljorientert, litt tiltaksløs, brennende engasjert, temperamentsfull, modig, uutgrunnelig, kan være defensiv – eller rakrygget, du har god humor og et varmt, stort hjerte. Med andre ord er du et helt fantastisk komplekst menneske.

35 Jeg tror ikke jeg har vært så adrenalin-sint på noen som på deg. Jeg tror ikke jeg har vært så svak og aldri så sterk som når jeg har vært sammen med deg. Jeg tror ikke jeg har vært så fylt av kjærlighet som sammen med deg.

Du får fram hele spekteret. Når vi kommuniserer føler jeg meg som et helt menneske. Takk for at du gir meg den følelsen. I dag er du ikke lenger bare vennen min, kjæresten min og forloveden min. I dag er vi
40 blitt gift og du er blitt Norges Kronprinsesse. Jeg gleder meg til å ta fatt side om side med deg, og sammen med Marius. Jeg kan ikke love at det blir problemfritt og lett, men det vil bli innholdsrikt og sterkt.

Takk for at du ga meg muligheten til å leve sammen med Marius. Det er en gave i seg selv.

Takk for kjærligheten og innsatsen Mette-Marit. Jeg er stolt av å kunne kalle meg livsledsageren din. For nå er vi her. Nå er vi sammen. Mette-Marit jeg elsker deg!

45 Jeg vil gjerne utbringe brudens skål.

RESÜMEE

TARTU ÜLIKOOL

Maaailma keelte ja kultuuride kolledž

Skandinavistika osakond

Bakalaureusetöö: Unustamatu pulmakõne. Näited printside pulmakõnedest / Ett
oförglömligt bröllopstal. Exempel från prinsarnas bröllopstal

Autor: Reelee Komi

Juhendaja: Maiu Elken

Kevadsemester 2016

19. juunil 2010. aastal abiellus Rootsi kroonprintsess Victoria Daniel Westlingiga. Suurejooneline pulmapidu peeti Stockholmi Suurkirikus, kus lisaks peenele toidule, säravatele kleitidele ja huvitavale meelelahutusele peeti ka kõnesid. Üks kõnepidajatest oli kroonprintsessi abikaasa prints Daniel ise. Kuna Danieli pulmakõne läks paljudele rootslastele niivõrd hinge, et ka aastaid hiljem tulevad meelde jäävad kohad inimestele meelde, ning kuna see pulmakõne sai ka palju kiidusõnu nii pressilt kui inimestelt endilt, otsustasin oma bakalaureusetöö raames uurida täpsemalt, mis tegi sellest kõnest just nii hea kõne. Parema tulemuse saavutamiseks kõrvutasin Danieli kõne 14. mail 2004. aastal peetud Taani kroonprints Frederiku pulmakõnega praegusele printsessile Maryle ning 25. augustil 2001. aastal Norra kroonprints Haakoni peetud kõnega praegusele printsessile Mette-Maritile.

Bakalaureusetöö analüüsib pulmakõnesid klassikalise retoorikaanalüüsi mudeli järgi. Küsimused, millele analüüsiga vastuseid otsitakse on järgnevad:

- Milliste retooriliste võtete abil muutus prints Danieli kõne meelde jäävaks ja hinnatuks?
- Millised on suurimad erinevused prints Danieli ning Taani ja Norra kroonprintside kõnede vahel?

Teoreetiline osa annab ülevaate bakalaureusetöö eesmärkidest ning tutvustab töö sisu, seejärel kirjeldab see varasemaid uurimustöid, mis mingil määral käsitlevad prints Danieli pulmakõnet. Samuti annab teooriaosa ülevaate kõnekunstist üldiselt ning kirjutab täpsemalt lahti, millist meetodit analüüsiks on kasutatud. Töö teine osa ehk analüüs on jaotatud viide ossa lähtudes klassikalisest retoorikaanalüüsi mudelist.

Analüüsist selgus, et prints Daniel järgis klassikalist kõneülesehituse mudelit - tema kõnes olid olemas sissejuhatus, tausta kirjeldus, tees, argumendid ja kokkuvõte. Danieli kõne peegeldab tema kahte eesmärki - ühelt poolt tänada kõiki toetajaid ja rootsi rahvast ning näidata, et ta on valmis ja pühendunud saamaks rootsi rahva printsiks, teiselt poolt aga avaldada austust ja armastust kroonprintsessile Victorialle. Kahe eesmärgi olemasolu oli ka üks peamisi erinevusi printside kõnede vahel, sest Daniel on nendest ainuke, kes pole sündinud kuninglikku perre ning seetõttu kõnetab ja tänab lisaks ka rootsi rahvast. Kroonprintside kõnedest selgus aga, et kõne eesmärgiks oli peamiselt vaid armastuse avaldamine oma naistele. Kõne muudavad meeldejäävaks Danieli isiklikud lood temast ja Victoriast, mis omakorda näitavad tema professionaalsust teha ametlik peokõne lõbusaks ja nauditavaks. Tema professionaalsust näitas ka abimaterjalide mittekasutamine. Kolmest printsist oli prints Daniel ainuke, kes pidas kõne ilma kirjaliku abimaterjalita. See aitas tagada kõige parema kõnetempo ja kõige siirama üldmulje. Kõigele lisaks mängis Daniel ka keelekasutusega oma kõnes kõige rohkem - ta kasutas lugusid, metafoore ja eneseirooniat.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Reele Komi _____

(sünnikuupäev: _____ 29.07.1993 _____)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
Ett oför glömligt bröllopstal. Exempel från prinsarnas bröllopstal / Unustamatu pulmakõne.
Näited printside pulmakõnedest

mille juhendaja on _____ Maiu Elken _____,

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 20.04.2016